

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

اصلاح اساسنامه
شرکتهای سهامی آب منطقه‌ای

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۲۱

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

اصلاح اساسنامه

شرکتهای سهامی آب منطقه‌ای

تدوین:

حسین فاتحی‌زاده

ناظر علمی:

کاظم کوهی

گروه تدوین

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۱۰۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱۱/۲۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**اصلاح اساسنامه
شرکت های سهامی آب منطقه ای**

فهرست مطالب

۳ مقدمه
۴ مرحله اول بررسی
۴ بررسی اساسنامه
۱۱ نظر نهایی شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین مرکز تحقیقات، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این مرکز، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

مرحله اول بررسی

تاریخ مصوبه هیأت وزیران: ۱۳۹۱/۰۱/۲۰

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۰۳/۳۱

بررسی اساسنامه

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱/۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱۸۳۶۳/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۶ وزارت نیرو و به استناد ماده واحده قانون استفساریه در خصوص اختیار اصلاح اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت^(۱) - مصوب ۱۳۷۷ - تصویب نمود:

ماده (۶) اساسنامه شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای^(۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱. قانون استفساریه در خصوص اختیار اصلاح اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت مصوب ۱۳۷۷/۰۱/۳۰:

«موضوع استفساریه:

آیا در مواردی که مجلس شورای اسلامی اجازه تصویب اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت از جمله مؤسساتی را که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام است به دولت داده است، اصلاح اساسنامه در هر مورد نیازمند کسب مجوز مجدد از مجلس شورای اسلامی است، یا اصلاح اساسنامه، که در واقع اصلاح تصمیم دولت است، برعهده هیأت وزیران می‌باشد؟

نظر مجلس:

ماده واحده - هرگونه تغییر یا اصلاح اساسنامه‌هایی که به موجب تصویب مجلس شورای اسلامی به هیأت دولت واگذار شده است، چون تغییر نظر دولت محسوب می‌شود با هیأت وزیران است.»

۲. ماده (۶) اساسنامه شرکت سهامی آب منطقه‌ای اصلاحی ۱۳۸۶/۶/۱۱: «ماده ۶ -

۱ - شرکت سهامی آب منطقه‌ای تهران:

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۸,۸۸۵,۲۲۰,۳۴۰,۰۰۰) ریال که به (۸۸۸,۵۲۲,۰۳۴) سهم ده‌هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.

۲ - شرکت سهامی آب منطقه‌ای فارس:

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۲,۵۲۶,۳۴۱,۶۶۰,۰۰۰) ریال که به (۲۵۲,۶۳۴,۱۶۶) سهم ده‌هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.

۳ - شرکت سهامی آب منطقه‌ای کرمان:

- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱,۲۸۱,۲۴۶,۷۱۰,۰۰۰) ریال که به (۱۲۸,۱۲۴,۶۷۱) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۴- شرکت سهامی آب منطقه ای گیلان:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۳,۸۷۲,۴۶۷,۰۰۰,۰۰۰) ریال که به (۳۸۷,۲۴۶,۷۰۰) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۵- شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۸۶۸,۱۴۰,۱۰۰,۰۰۰) ریال که به (۸۶,۸۱۴,۰۱۰) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۶- شرکت سهامی آب منطقه ای خراسان:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۸۴۶,۰۴۱,۷۸۰,۰۰۰) ریال که به (۸۴,۶۰۴,۱۷۸) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۷- شرکت سهامی آب منطقه ای آذربایجان شرقی:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱,۶۷۱,۹۰۵,۳۵۰,۰۰۰) ریال که به (۱۶۷,۱۹۰,۵۳۵) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۸- شرکت سهامی آب منطقه ای آذربایجان غربی:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱,۳۷۰,۹۰۶,۰۵۰,۰۰۰) ریال که به (۱۳۷,۰۹۰,۶۰۵) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۹- شرکت سهامی آب منطقه ای سیستان و بلوچستان:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱,۴۱۳,۲۶۳,۵۵۰,۰۰۰) ریال که به (۱۴۱,۳۲۶,۳۵۵) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۱۰- شرکت سهامی آب منطقه ای هرمزگان:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۹۵۲,۱۳۳,۰۰۰,۰۰۰) ریال که به (۹۵,۲۱۳,۳۰۰) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۱۱- شرکت سهامی آب منطقه ای اصفهان:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱,۷۶۲,۳۶۷,۲۶۰,۰۰۰) ریال که به (۱۷۶,۲۳۶,۷۲۶) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۱۲- شرکت سهامی آب منطقه ای یزد:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱,۶۱۹,۶۷۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال که به (۱۶۱,۹۶۷,۲۰۰) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.
- ۱۳- شرکت سهامی آب منطقه ای زنجان:
- سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۷,۸۷۶,۶۹۰,۰۰۰) ریال که به (۷۸۷,۶۶۹) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۱- شرکت سهامی آب منطقه‌ای آذربایجان غربی (تصویب‌نامه شماره ۱۱۹۴۳۹/ت/۳۷۰۲۵ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۸)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱/۳۷۴/۹۱۶/۰۷۰/۰۰۰) ریال که به (۱۳۷/۴۹۱/۶۰۷) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.

۲- شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان (تصویب‌نامه شماره ۱۱۹۴۳۹/ت/۳۷۰۲۵ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۸)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱۶/۱۵۷/۹۰۵/۷۸۰/۰۰۰) ریال که به (۱/۶۱۵/۷۹۰/۵۷۸) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.

۳- شرکت سهامی آب منطقه‌ای اصفهان (تصویب‌نامه شماره ۱۱۹۴۳۹/ت/۳۷۰۲۵ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۸)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱/۸۲۰/۰۷۷/۱۴۰/۰۰۰) ریال که به (۱۸۲/۰۰۷/۷۱۴) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.

۴- شرکت سهامی آب منطقه‌ای سیستان و بلوچستان (تصویب‌نامه شماره ۱۱۹۴۳۹/ت/۳۷۰۲۵ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۸)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱/۷۰۱/۴۹۱/۵۲۰/۰۰۰) ریال که به (۱۷۰/۱۴۹/۱۵۲) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر

۱۴- شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان:

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱۲,۰۶۲,۰۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال که به (۱,۲۰۶,۲۰۲,۰۰۰) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.»

تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۵- شرکت سهامی آب منطقه ای هرمزگان (تصویب نامه شماره ۱۱۹۴۳۹/ت ۳۷۰۲۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۸)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱/۰۶۶/۱۹۸/۰۰۰/۰۰۰) ریال که به (۱۰۶/۶۱۹/۸۰۰) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۶- شرکت سهامی آب منطقه ای مازندران (تصویب نامه شماره ۱۱۹۴۳۹/ت ۳۷۰۲۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۸)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۸۹۴/۳۴۰/۱۰۰/۰۰۰) ریال که به (۸۹/۴۳۴/۰۱۰) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۷- شرکت سهامی آب منطقه ای کرمان (تصویب نامه شماره ۱۱۹۴۳۹/ت ۳۷۰۲۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۷/۲۸)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱/۰۸۴/۴۲۸/۳۳۰/۰۰۰) ریال که به (۱۰۸/۴۴۲/۸۳۳) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۸- شرکت سهامی آب منطقه ای خراسان رضوی (تصویب نامه شماره ۹۶۵۴/ت ۲۸۲۶۳ هـ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۲)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۷۴۸/۳۷۸/۴۵۰/۰۰۰) ریال که به (۷۴/۸۳۷/۸۴۵) سهم ده هزار ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۹- شرکت سهامی آب منطقه ای خراسان شمالی (تصویب نامه شماره

۳۳۰۹۵/ت/۳۵۱۴۸ مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۵

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۳۷/۷۳۲/۱۱۰/۰۰۰) ریال که به (۳۷/۷۳۲) سهم یک میلیون ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۱۰- شرکت سهامی آب منطقه ای خراسان جنوبی (تصویب نامه شماره

۳۳۰۹۵/ت/۳۵۲۰۸ مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۵)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۵۹/۸۵۱/۲۲۰/۰۰۰) ریال که به (۵۹/۸۵۱) سهم یک میلیون ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۱۱- شرکت سهامی آب منطقه ای کردستان (تصویب نامه شماره

۳۳۰۹۵/ت/۳۵۱۹۹ مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۵)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۲۰۳/۳۰۶/۰۰۰/۰۰۰) ریال که به (۲۰۳/۳۰۶) سهم یک میلیون ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۱۲- شرکت سهامی آب منطقه ای ایلام (تصویب نامه شماره ۳۳۰۹۵/ت/۳۵۱۴۶

مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۵)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۱۰۵/۸۳۳/۰۰۰/۰۰۰) ریال که به (۱۰۵/۸۳۳) سهم یک میلیون ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می باشد.

۱۳- شرکت سهامی آب منطقه ای لرستان (تصویب نامه شماره ۳۳۰۹۵/ت/۳۵۱۴۵

مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۵)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۴۱/۲۱۷/۰۰۰/۰۰۰) ریال که به (۴۱/۲۱۷)

سهم یک میلیون ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.

۱۴- شرکت سهامی آب منطقه‌ای همدان (تصویب‌نامه شماره ۳۵۱۴۴/ت/۳۳۰۹۵

مورخ ۱۳۸۴/۶/۱۵)

سرمایه شرکت عبارت است از مبلغ (۸۱/۸۵۶/۰۰۰/۰۰۰) ریال که به (۸۱/۸۵۶)

سهم یک میلیون ریالی منقسم گردیده و تماماً متعلق به شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران می‌باشد.

الف- دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- اگر بر طبق این اصلاحیه، به واسطه کاهش سرمایه یک یا چند شرکت آب منطقه‌ای، اموال یا وجوهی حاصل شود، این وجوه قاعداً باید وفق قوانین و مقررات عمومی به خزانه واریز شود و نیازی به تصریح مجدد در این اصلاحیه ندارد. اگر اصلاحیه بر خلاف قوانین و مقررات عمومی ناظر بار این مسئله، چنین بیان می‌داشت که مبالغ اضافه به جای واریز به خزانه در جای دیگری خرج شود، اشکال داشت، اما با توجه به اینکه چنین بیانی نشده، لذا قاعداً این مبلغ زائد وفق قواعد عمومی، به خزانه واریز شده و مغایر با اصل (۵۳) نیست.

- با توجه به اینکه منابع ایجاد شده به واسطه کاهش سرمایه، جزء منابع دریافتی دولت محسوب می‌شود، چه این منابع به صورت وجه باشد و چه به صورت مال، در هر حال، وفق قواعد عمومی به طریق مقتضی باید به خزانه واریز شود؛ اگر این منابع، وجه باشد، قاعداً مستقیماً به خزانه واریز می‌شود و اگر مال باشد، فروخته شده و وجه معادل آن، در حکم سود و اضافه درآمد تلقی شده و به خزانه واریز می‌شود.

- همانند اصلاحیه حاضر، ماده (۶) اساسنامه یک بار هم در سال ۱۳۸۶، به همین صورت دستخوش تغییر و اصلاح شد^(۱) که مورد تأیید شورای نگهبان نیز واقع شد. لذا سابقه بررسی این موضوع در شورای نگهبان نیز نشان می‌دهد که تغییر در سرمایه شرکت‌های دولتی، از جمله کاهش سرمایه این شرکت‌ها، از اختیارات دولت بوده و مغایرتی با موازین شرع و اصول قانون اساسی ندارد.

ج - دیدگاه ابهام

- در برخی از بندهای اصلاحیه نسبت به اساسنامه پیشین، تغییرات سرمایه‌ای در سرمایه شرکت‌های آب منطقه‌ای ایجاد شده است. این تغییرات، گاهی به صورت افزایش سرمایه (مثلاً نسبت به شرکت سهامی آب منطقه‌ای مازندران، اصفهان، سیستان و بلوچستان و...) و گاهی به صورت کاهش سرمایه (شرکت سهامی آب منطقه‌ای کرمان) بوده است. در بخش مربوط به کاهش سرمایه، با توجه به اینکه ماهیت این شرکت‌ها، شرکت دولتی است، باید قاعداً وفق اصل ۵۳ قانون اساسی که مقرر می‌دارد کلیه دریافت‌های دولت باید در حساب خزانه‌داری کل متمرکز شود، باید مبالغ و وجوه ناشی از کاهش سرمایه این شرکت‌ها به خزانه واریز شود، حال آنکه تکلیف این وجوه اضافی در اینجا روشن نیست و ابهام دارد. این ابهام، با توجه به اینکه تعیین تکلیف کاهش سرمایه نوعاً در اساسنامه مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت پیش بینی نمی‌شود و در این اساسنامه هم طبعاً پیش بینی نشده تقویت می‌شود. از جهت دیگر، هر چند طبق قواعد عمومی، این درآمدها همچون سایر درآمدهای دولت باید به خزانه واریز گردد، اما چون این امر در این اصلاحیه و در اساسنامه حاکم بر این شرکت‌ها

۱. مراد مصوبه مورخ ۱۳۸۶/۶/۱۱ هیأت وزیران در خصوص اصلاح ماده ۶ اساسنامه مصوب ۱۳۸۲ است که به موجب نامه شماره ۸۶/۳۰/۲۲۸۰۱ مورخ ۱۳۸۶/۷/۸ شورای نگهبان به تأیید شورای یاد شده رسیده است. (متن این ماده اصلاحی در پاورقی پیشین ذکر شده است).

تصریح نشده، لذا ابهام همچنان پابرجا است.

د - تصمیم شورا

مصوبه مجلس مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر نهایی شورای نگهبان^(۱)

مصوبه مجلس مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۷۰۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۰۴/۰۳ شورای نگهبان، خطاب به معاون اول رئیس جمهور.

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

اصلاح اساسنامه
شرکتهای سهامی آب منطقه‌ای

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۱۰۱

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۲۱